

استاندارد آموزش شایستگی

کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی

گروه شغلی

منابع طبیعی

(جنگل، مرتع، آبخیز و بیابان)

کد ملی آموزش شایستگی

۲	۱	۳	۳	۴	۰	۷	۱	۰	۰	۷	۰	۰	۴	۱
ISCO-۰۸	مهارت	سطح	شناسه گروه	شناسه شغل	شناسه	نسخه								

۲۵/۲۳۳/۱۱۱

تاریخ تدوین استاندارد: ۸۸/۱۰/۱

ناظر ات بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

شماره ملی شناسایی شغل :

شروع اعتبار : ۸۸/۱۰/۱

پایان اعتبار : ۹۰/۱۰/۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته :

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد شغل و آموزش :
اداره کل آموزش فنی و حرفه ای آذربایجان شرقی

فرآیند اصلاح و بازنگری :

آدرس :

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالي ، نبش نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، شماره ۲۵۹

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷   تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۰

تهیه کنندگان استاندارد شایستگی و آموزش

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک	رشته تحصیلی	سابقه‌ی تجربی مرتبط
۱	پیمان نیک نژاد	دکتری	مهندسی کشاورزی-آب	آموزشی پژوهشی
۲	یاور کریمی	کارشناسی ارشد	زمین شناسی - آب شناسی	آموزشی پژوهشی
۳	رعنا صادقی	کارشناسی ارشد	مهندسی کشاورزی-زراعت	آموزشی پژوهشی
۴	نیلوفر رحیمی	کارشناسی ارشد	مهندسی کشاورزی-زراعت	آموزشی پژوهشی
۵	ساناز جلیلی	کارشناسی ارشد	مهندسی کشاورزی-زراعت	آموزشی پژوهشی
۶	سایه خرسند	کارشناسی ارشد	مهندسی کشاورزی-زراعت	آموزشی پژوهشی
۷	فریده باهر	کارشناسی ارشد	مهندسی کشاورزی-زراعت	آموزشی پژوهشی
۸				
۹				
۱۰				

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود .

استاندارد آموزش :

نقشه‌یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به اهداف یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاویت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مریبیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مریبیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظاتی است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد .

نام شایستگی : کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی

شرح شایستگی : کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی در حوزه مهندسی کشاورزی بوده و کارهایی از قبیل صرفه جویی در مصرف آبهای شیرین ، توسعه در امر اصلاح ارقام گیاهی مقاوم به شوری ، استفاده از آبهای بلاصرف همچون دریاچه ارومیه در آبیاری اراضی ، امکان آبیاری محصول در مناطق خشک و نیمه خشک با منابع آبی محدود ، امکان کشت و زرع در اراضی با منابع آبی محدود ، توجه بیشتر به عوامل به زراعی ، بکارگیری آبهای شور در شیلات و پرورش ماهی ، کشت جلبکهای دریایی و دامپروری را دارد. این شایستگی با مشاغل مهندسی کشاورزی در شاخه های آبیاری، زراعت، مدیریت زراعی و آبی، شیلات، دامپروری، افراد شاغل در مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی در ارتباط است.

ویژگی های کارآموز ورودی

حداقل میزان تحصیلات : لیسانس کشاورزی گرایش های آب ، زراعت ، باستانی

حداقل توانایی جسمی : سلامت کامل

مهارت های پیش نیاز این استاندارد : ندارد

طول دوره آموزش

طول دوره آموزش	:	۶۰ ساعت
- زمان آموزش نظری	:	۱۵ ساعت
- زمان آموزش عملی	:	۴۵ ساعت
- کارورزی	:	ساعت
- زمان پروژه	:	ساعت

شیوه ارزشیابی

آزمون عملی : %۶۵

آزمون کتبی : %۲۵

اخلاق حرفه ای : %۱۰

صلاحیت های حرفه ای مریبان

داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد کشاورزی(زراعت و آب) و حداقل دو سال سابقه در این زمینه

استاندارد شایستگی

کنترل آبهای سور در توسعه کشاورزی

- کارهای

ردیف	توانایی ها
۱	توانایی بررسی و آنالیز عوامل موثر بر کیفیت و سور شدن آب های ایران
۲	توانایی جلوگیری از سور شدن آب رودها و آب های زیرزمینی
۳	توانایی بکارگیری مستقیم آب سور به عنوان آب آبیاری
۴	توانایی بکارگیری غیر مستقیم آبهای سور
۵	توانایی آنالیز و بررسی ویژگی های موثر بر کیفیت آب آبیاری
۶	توانایی مبارزه با سوری ثانویه خاک در اثر مصرف آب های سور
۷	توانایی پایین بردن سطح آب های زیرزمینی و جلوگیری از صعود املاح به سطح خاک
۸	توانایی بکارگیری آب های سور در کشاورزی و ایجاد زمینه برای آن
۹	توانایی هدایت الکتریکی با دستگاه EC سنج در آزمایشگاه
۱۰	
۱۱	
۱۲	

– برگه‌ی تحلیل آموزشی –

			عنوان توانایی :
			توانایی بررسی و آنالیز عوامل موثر بر کیفیت و شور شدن آب های ایران
			دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی			
برگه‌های اطلاعاتی اسلايدهای نمایشی دینتا پروژکتور	۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه		<p>دانش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - عامل زمین شناسی و نوع تشکیلات منطقه - عامل آب و هوایی و موقعیت جغرافیایی - عامل هیدرولوژی - عامل دریا و آب های شور زمینی - محدودیت های بکارگیری آب های حوزه آبریز دریای خزر، دریاچه ارومیه و خلیج فارس در کشاورزی <p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none"> - آنالیز اثرات عامل زمین شناسی و نوع تشکیلات منطقه روی کیفیت آبهای ایران - آنالیز اثرات عامل آب و هوایی و موقعیت جغرافیایی روی کیفیت آبهای ایران - آنالیز اثرات عامل هیدرولوژی روی کیفیت آبهای ایران - آنالیز اثرات عامل دریا و آب های شور زمینی روی کیفیت آبهای ایران - بررسی و تحلیل محدودیت های بکارگیری آب های حوزه آبریز دریای خزر، دریاچه ارومیه و خلیج فارس در کشاورزی و کنترل این عوامل

نگرش :

- بهینه سازی و افزایش اقتصادی تولیدات کشاورزی در مناطق غنی از منابع آب شور در کشور

ایمنی :

-

توجهات زیست محیطی :

- همزمان سازی اجرای پروژه های زهکشی، اصلاح اراضی و آزمایشهاي تعیین کیفیت آب با آبیاری اراضی با آب های شور برای جلوگیری از انباشته سازی املاح در پروفیل خاک

استاندارد آموزش

کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

عنوان توانایی :	زمان آموزش		
	جمع	عملی	نظری
	۵	۳	۲
دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط	تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی		
دانش :	برگه‌های اطلاعاتی اسلایدهای نمایشی دیتا پروژکتور	۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه	- اصول جلوگیری از ریختن آب‌های شور به آب‌های شیرین - اصول جلوگیری از عبور آب‌های شیرین از تشکیلات زمین‌شناسی - اصول کوتاه کردن مسیر رودخانه‌ها و پوشاندن سطح آنها - اصول جلوگیری از پخش شدن آب‌های شور در سطح اراضی - اصول کاهش میزان برداشت از آب‌های زیرزمینی شیرین - مفهوم تقویت آب‌های زیرزمینی
مهارت :		۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه ۳۰ دقیقه	- جلوگیری از ریختن آب‌های شور به آب‌های شیرین - جلوگیری از عبور آب‌های شیرین از تشکیلات زمین‌شناسی شور - کوتاه کردن مسیر رودخانه‌ها و پوشاندن سطح آنها - جلوگیری از پخش شدن آب‌های شور در سطح اراضی - کاهش میزان برداشت از آب‌های زیرزمینی شیرین - تقویت آب‌های زیرزمینی
نگرش :			- بهینه‌سازی و افزایش اقتصادی تولیدات کشاورزی در مناطق غنی از منابع آب شور در کشور

ایمنی :

-

توجهات زیست محیطی :

- همزمان سازی اجرای پروژه های زهکشی، اصلاح اراضی و آزمایشگاهی تعیین کیفیت آب با آبیاری اراضی با آب های شور برای جلوگیری از انباشته سازی املاح در پروفیل خاک

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۵:۲۰	۴	۱:۲۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
برگه‌های اطلاعاتی اسلایدهای نمایشی دینا پروژکتور			۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه	دانش : - اصول بکارگیری آب های شور در ایجاد جنگل و تقویت مراعع - اصول بکارگیری آب های شور در آبیاری گیاهان علوفه ای - اصول بکارگیری آب های شور در آبیاری غلات و گلهای - اصول بکارگیری آب دریا در کاشت خربزه و گوجه فرنگی
			۱ ۱ ۱ ۱	مهارت : - بکارگیری آب های شور در ایجاد جنگل و تقویت مراعع - بکارگیری آب های شور در آبیاری گیاهان علوفه ای - بکارگیری آب های شور در آبیاری غلات و گلهای - بکارگیری آب دریا در کاشت خربزه و گوجه فرنگی
	نگرش :			
	- بهینه سازی و افزایش اقتصادی تولیدات کشاورزی در مناطق غنی از منابع آب شور در کشور			
	ایمنی :			
	- توجهات زیست محیطی :			
	- همزمان سازی اجرای پروژه های زهکشی، اصلاح اراضی و آزمایشها تعیین کیفیت آب با آبیاری اراضی با آب های شور برای جلوگیری از انشسته سازی املاح در پروفیل خاک			

استاندارد آموزش

کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۴	۳	۱	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
برگه‌های اطلاعاتی اسلایدهای نمایشی دینا پروژکتور	دانش : - اصول بکارگیری آب های شور در شبیلات و پرورش ماهی - اصول بکارگیری آب های شور در کشت جلبک های دریایی - اصول بکارگیری آب های شور در دامپروری و آب دادن به شتر مهارت : - بکارگیری آب های شور در شبیلات و پرورش ماهی - بکارگیری آب های شور در کشت جلبک های دریایی - بکارگیری آب های شور در دامپروری و آب دادن به شتر			
	نگرش : - بهره وری			
	ایمنی : -			
	توجهات زیست محیطی : - همزمان سازی اجرای پروژه های زهکشی، اصلاح اراضی و آزمایشها تعیین کیفیت آب با آبیاری اراضی با آب های شور برای جلوگیری از انباشته سازی املاح در پروفیل خاک			

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۵:۲۰	۴	۱:۲۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
برگه های اطلاعاتی اسلایدهای نمایشی دینا پروژکتور		۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه ۲۰ دقیقه		دانش : – تعریف غلظت کل نمک های محلول در آب آبیاری – تعریف غلظت سدیم موجود در آب (قلیایی بودن) نسبت به سایر کاتیون ها – غلظت عناصر بالقوه سمی در آب – غلظت کربنات و بی کربنات آب آبیاری
	۱ ۱ ۱ ۱			مهارت : – سنجش غلظت کل نمک های محلول در آب آبیاری – سنجش غلظت سدیم موجود در آب (قلیایی بودن) نسبت به سایر کاتیون ها – سنجش غلظت عناصر بالقوه سمی در آب – سنجش غلظت کربنات و بی کربنات آب آبیاری
				نگرش : – صرفه جویی در مقیاس
				ایمنی : –
				توجهات زیست محیطی :

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۵:۱۵	۴	۱:۱۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			شور
برگه‌های اطلاعاتی اسلايدهای نمایشی دینا پروژکتور	دانش : - اصول ایجاد شبکه های جمع آوری آب برای جلوگیری از بالا آمدن سطح آب های زیر زمینی - اصول آبشویی املاح جمع شده در فصل زراعی در پاییز هر سال - اصول ایجاد نظم آبی مناسب از نظر رابطه رطوبت با املاح خاک در طبقه پراکنش ریشه ها - اصول کاربرد روشهای بیولوژیکی برای کاهش املاح خاک در اثر جذب آنها توسط گیاهان			
	۱	۱	۱	مهارت : - ایجاد شبکه های جمع آوری آب برای جلوگیری از بالا آمدن سطح آب های زیر زمینی - آبشویی املاح جمع شده در فصل زراعی در پاییز هر سال - ایجاد نظم آبی مناسب از نظر رابطه رطوبت با املاح خاک در طبقه پراکنش ریشه ها - بکارگیری روشهای بیولوژیکی برای کاهش املاح خاک در اثر جذب آنها توسط گیاهان
	۱	۱	۱	نگرش : - بهینه سازی و افزایش اقتصادی تولیدات کشاورزی در مناطق غنی از منابع آب شور در کشور
				ایمنی : -
				توجهات زیست محیطی :

استاندارد آموزش

کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۶۲۰	۵	۱:۲۰	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی				دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط
برگه‌های اطلاعاتی اسلامیدهای نمایشی دینا پروژکتور			۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۱۵ دقیقه ۲۰ دقیقه	دانش : - اصول استفاده صحیح از منابع آب موجود - اصول تخمین دقیق درجات آبیاری و آبشویی خاک - اصول استفاده از منابع آب شیرین زیرزمینی برای آبشویی - اصول اصلاح و کنترل دقیق وضعیت آبیاری و ترکیب شیمیایی خاک - اصول زهکشی خاک
	۱	۱	۱	مهارت : - استفاده صحیح از منابع آب موجود - تخمین دقیق درجات آبیاری و آبشویی خاک - استفاده از منابع آب شیرین زیرزمینی برای آبشویی - اصلاح و کنترل دقیق وضعیت آبیاری و ترکیب شیمیایی خاک - زهکشی خاک
	۱	۱	۱	نگرش : - بهره وری
				ایمنی : -
				توجهات زیست محیطی : - همزمان سازی اجرای پروژه‌های زهکشی، اصلاح اراضی و آزمایش‌های تعیین کیفیت آب با آبیاری اراضی با آب‌های شور برای جلوگیری از انشا شده سازی املاح در پروفیل خاک

	زمان آموزش			عنوان توانایی :	
	جمع	عملی	نظری		
	۱۴:۱۵	۱۱	۳:۱۵		
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	<p>دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی</p> <p>توجهات زیست محیطی مرتبط</p>				
برگه‌های اطلاعاتی اسلايدهای نمایشی دینا پروژکتور	<p>دانش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - اصول کوتاه کردن فاصله بین آبیاری ها - اصول انتخاب گیاه مناسب و مقاوم - اصول شستشوی خاک - اصول آبیاری قبل از کشت - اصول انتخاب محل بذر کاری - اصول تغییر روش آبیاری - اصول تغییر نوع آب - اصول اجرای شخم عمیق - اصول زهکشی خاک - اصول جلوگیری از تبخیر شدید آب و خشک شدن خاک - اصول مصرف مقدار مناسب کود شیمیایی و سوموم دفع آفات				
	۱	۱	۱	۱	مهارت :
					<ul style="list-style-type: none"> - کوتاه کردن فاصله بین آبیاری ها - انتخاب گیاه مناسب و مقاوم - شستشوی خاک - آبیاری قبل از کشت - انتخاب محل بذر کاری

- تغییر روش آبیاری
- تغییر نوع آب
- اجرای شخم عمیق
- زهکشی خاک

- جلوگیری از تبخیر شدید آب و خشک شدن خاک
- مصرف مقدار مناسب کود شیمیایی و سموم دفع آفات

: نگرش

- بهره وری

: ایمنی

-

: توجهات زیست محیطی

استاندارد آموزش

کنترل آبهای شور در توسعه کشاورزی

- برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی :	
	جمع	عملی	نظری		
	۸:۱۵	۶	۲:۱۵		
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط				
برگه‌های اطلاعاتی اسلامیدهای نمایشی دیتا پروژکتور دستگاه EC سنج ترازوی حساس بشر پلاستیکی کلرید پتابسیم	دانش : - مبنای کار دستگاه - قسمتهای مختلف دستگاه - عوامل موثر بر مقدار هدایت الکتریکی آب - دمای استاندارد محلول برای اندازه گیری EC محلول - اصول تهیه کلرید پتابسیم - اصول کالیبراسیون دستگاه - مقدار نمونه آزمایشی - اصول کار با دستگاه برای اندازه گیری میزان املاح موجود در آب - اصول طبقه بندی آبهای بر اساس میزان EC				
	مهارت : - تنظیم دمای استاندارد محلول برای اندازه گیری EC محلول - تهیه کلرید پتابسیم - کالیبراسیون دستگاه - تهیه مقدار نمونه آزمایشی				

		۱		- بکارگیری دستگاه برای اندازه گیری میزان املاح موجود در آب - طبقه بندی آبها بر اساس میزان EC
				نگرش :
				- صرفه جویی در مقیاس
				ایمنی : -
				توجهات زیست محیطی :
				- رعایت نکات ایمنی به هنگام کار با دستگاه

- برگه استاندارد تجهیزات ، مواد ، ابزار -

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	اسلاید های نمایشی	به تعداد لازم	
۲	برگه های اطلاعاتی	به تعداد لازم	
۳	دیتا پروره کتور	یک دستگاه	
۴	میز	یک عدد برای هر نفر	
۵	صندلی	یک عدد برای هر نفر	
۶	کپسول اطفاء حریق	یک عدد	
۷	جعبه کمک های اولیه	یک عدد	
۸	لوازم کمک آموزشی	یک سری برای هر دو نفر	
۹	رایانه	یک دستگاه	
۱۰	دستگاه EC سنج	یک عدد	
۱۱	ترازوی حساس	یک عدد	
۱۲	بشر پلاستیکی	۵ عدد	
۱۳	کلرید پتابسیم	۵۰۰ گرم	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود .
- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .
- مواد به ازاء یک نفر کارآموز محاسبه شود .

- منابع و نرم افزار های آموزشی

ردیف	شرح
۱	کتاب های کاربرد آب های شور